

Kritika

Bližnje srečanje s Shakespearom?

Ana Perne

William Shakespeare: Ukročena trmoglavka. Režija Anja Suša. Mestno gledališče ljubljansko.

★★★★★

William Shakespeare. Kar pa vendarle vsaj malo preseneti, je to, za katero njegovo igro gre: Ukročena trmoglavka, ki se uvršča v zgodnje obdobje Shakespearovskega ustvarjanja, je sicer precej znana, tudi veliko obravnavana, uprizarjana in priredb deležna igra, ki pa je hkrati v marsičem problematična – navsezadnje se sklene z monologom nič več trmoglave, ampak možu poslušne, podrejene Katarine. V čem je torej igra, ki – čeprav pod zavetjem svojega komedijskega značaja – žensko postavi v takšen položaj, pravzaprav velika? Oziroma, kaj je v njej lahko tako vznemirljivega, da je izbrana za srečanje od blizu?

Pri ukvarjanju s Shakespearovo Trmoglavko danes se bolj kot osnovno možvo preobrazanje ženine trmoglavosti kaže pomembnejši vidik nasilja, ki ga generira proces ukrotitve; sam besedilni položaj ženske oziroma moškega pa vsekakor kliče po vzpostavitvi določenega odmika. Srbska režiserka **Anja Suša** se v svojem prvem delu znotraj slovenskega gledališkega prostora v sodelovanju z dramaturginjo **Petro Pogorevc** odloči za nekakšno razširjeno uprizorjanje besedila. Tega ne postavlja v novejšem prevodu, ampak uporabi starejšo različico **Otona Župančiča**, ki potem kontrastira z dodanimi besedilnimi elementi – v prvi vrsti z dobrodošlim do-

pisom, tremi izvirnimi verzijami Katarininega monologa v avtorstvu **Ivane Sajko**, **Maje Pelevič** in **Simone Semenič**, a tudi z raznimi dodatki, kot so denimo komentarji s spletnih forumov na temo aktualnega razmerja med kulturnimi delavci, ustvarjalci in politično oblastjo oziroma pojmovanja in razumevanja kulture sploh.

S takšnimi aktualističnimi vnašanji uprizoritev podčrta lastno branje Katarine kot predstavnice trenutnega položaja kulture, z vidika celote pa za sabo pušča vtis, da se na tak način pravzaprav omeji na golo vključevanje materiala, ki naj že kar sam po sebi prispeva k umestitvi Trmoglavke v nov družbeno-politični okvir. S (samo)ironičnim nizanem in tudi kopičenjem spletnih komentarjev je seveda povsem jasno, kako se v odnosu do teh pozicionirajo ustvarjalci predstave, a kakšnega večjega učinka od smeha, doseženega predvsem zaradi (tudi v celoti in na sploh)

polno zavzetih igralskih interpretacij, to izvajanje ne proizvede. Sicer pa se, gledano z vidika vzbujanja smeha, uprizoritev pravzaprav precej močno uravnava po predpostavljene namenu Shakespeareove Trmoglavke – da zabava.

Na dramatikovo delo oziroma čas njegovega nastanka režiserka od blizu pogleda z odločitvijo, da v vse ohranjene, bolj ali pa tudi manj poglobilne vloge te komedije po elizabetinskem gledališkem zgledu zasede zgolj moške igralce. V osnovi lahko to nedvomno predstavlja igralski izziv, v smislu tematizacije pa bi princip moške zasedbe morda znal dodatno razplastiti razmerja v posameznih položajih moči. A dejansko je v tem prej videti le še enega v nizu prijemov, ki Shakespeara bolj približujejo, kot pa da bi mu stopili res blizu, z raznimi vnosi za »boljše« razumevanje, ob katerih pa je pogrešati odločnejšo ali – če hočete – tudi bolj »trmoglavo« gradnjo neke temeljne uprizoritvene zamisli. x

Shakespearova Ukročena trmoglavka, kot jo je na Mali sceni **MGL** zasnovala režiserka Anja Suša, je aktualistično začinjena, obenem pa po elizabetinskem zgledu vloge zasedejo samo moški igralci. Fotografija: Barbara Čeferin